

Matar en nom de Déu

“Aquests són els precedents més insignes i antics: les degolladisses divines, l’espasa, la foguera i la tortura, tenen una llarga història, i és pur simplisme i pura ingenuïtat voler-les explicar totes (les velles i les noves) a partir de l’economia, la política, l’imperialisme i els interessos estratègics de qui siga que carregue amb les culpes de tot: les multinacionals, l’FMI, o les forces de l’infern.”

Degollar homes, dones i criatures en el nom de l’Altíssim, cremar-los vius o travessar-los amb l’espasa, és una antiga tradició dels pobles del llibre, els de la Bíblia o els de l’Alcorà. Ara que per celebrar memorablement el mes sagrat del Ramadà es multipliquen un any més a Algèria els assassinats massius, cal recordar de quina dura tradició som hereus ells i nosaltres, jueus, cristians i musulmans. Ens agrada pensar que el nostre Déu, el Déu d’Abraham, de Jesús i de Mahoma, és només un déu paternal, un “Pare nostre” que viu al cel i ens perdona les ofenses tal com nosaltres perdonem els ofensors, o que és un “Al·là clement i misericordiós” en nom del qual resem i fem almoïna als pobres, preceptes de l’Islam. És cert, aquesta és la divinitat dels dies bons, celestial, paternal, bondadosa, aquest és un dels déus dels llibres sagrats. L’altre és un monarca sever i venjatiu, que castiga el primer pecat, pura curiositat humaníssima d’Eva i d’Adam, una simple poma metafísica, i els expulsa cruelment del paradís, els prohibeix ser feliços. El mateix que poc més endavant envia el diluvi, sense que sapiguem per quins pecats monstruosos dels humans i de tots els animals de la terra, i encara gràcies que en salva una parella de cada espècie, inclosa la família humana, per evitar l’extinció de la seua pròpia obra. El mateix Senyor de la còlera que envia les flames i el sofre a Gomorra i a Sodoma pel pecat que tots coneixem. Ja sé que els deixebles de Crist i els de Mahoma diran que aquest no és el seu Déu, però són il·lusions piadoses: tots som fills del pare Abraham, i el seu Déu era el que era.

Quan era paternal i amable, era un senyor en qui es podia confiar, digne d’amor i d’esperança, l’amic poderós que ens ha creat pensant només en la nostra felicitat en aquesta terra, i qui sap si també en el cel: un Déu per seure confiadament sota una figuera en la seua companyia, i esperar que el món siga ple d’amor i de justícia, un Déu perfecte per als místics, els governants benignes, els pobres de la terra, el sermó de la Muntanya i el cant espiritual de Maragall. Però a la Bíblia Déu unes vegades és Déu, *elohim*, unes altres és el Senyor, *yahweh*, i unes altres encara és el Senyor Déu. Sembla que hauria de ser tot la mateixa cosa, però no: segurament la figu-

ra d’un déu singular i únic es va formar entre els hebreus acumulant a la imatge del déu creador unes altres imatges de déus semítics o del pròxim orient: un déu destructor (el Tiamat babilònic), un déu personal (“el déu de”: d’un individu o d’una tribu), i un déu guerrer (el Baal del país de Canaan). El Déu final que en resulta és un personatge complex i imprevisible, com pot comprovar qualsevol que repasse la Bíblia amb una mica d’atenció. És un Déu perfectament capaç de castigar amb ferocitat no sols els enemics del seu poble, sinó el poble mateix, i de la manera més espectacular. Als egipcis, com que en realitat no se’ls pot acusar de res, els castigarà amb les cèlebres plagues però “endurint el cor del Faraó” prèviament, a fi que el pobre monarca done motiu per al càstig. I les plagues van ser terrorífiques. Quant al poble d’Israel, és conegut que quan vagava pel desert tingué un moment de defallença, per mal menjar o per excés de sol, i alguns adoraren els falsos Déus, vedells d’or i tot això. Llavors Yahweh entra en còlera, crida Moisès, i aquest transmet les ordres: “Així parla el Senyor, Déu d’Israel: Agafeu l’espasa, passeu de porta en porta pel campament i mateu el germà, l’amic, el veí.” Els fills de Leví executaren la paraula de Moisès, i van caure més de tres mil homes del poble. I Moisès digué: “Rebeu la investidura de part del Senyor, cadascú al preu del seu propi fill i del seu germà, i que Ell us atorgue avui la benedicció”. Paraula de Déu, Èxode 32, 26-29. Per tan grans mèrits i benediccions, per passar a tall d’espasa la pròpia gent, inclosos parent i veïns, els homes del llinatge de Leví van ser proclamats sants i sacerdots pels segles a venir.

Aquests són els precedents més insignes i antics: les degolladisses divines, l’espasa, la foguera i la tortura, tenen una llarga història, i és pur simplisme i pura ingenuïtat voler-les explicar totes (les velles i les noves) a partir de l’economia, la política, l’imperialisme i els interessos estratègics de qui siga que carregue amb les culpes de tot: les multinacionals, l’FMI, o les forces de l’infern. Ni la CIA ni el comerç venecià expliquen que, en el nom de Déu, els croats degollaren l’any 1099 tota la població de Jerusalem. Ni la CIA ni el comerç del gas natural expliquen les degollacions rituals del Ramadà del 1998. Si el déu de l’amor i el déu de la guerra són un sol Déu o no, és pregunta de molt difícil resposta.